

Speculum poenitentiae
regio-propheticum.
Thet är: Een
christeligh
lijkpredi...

Leuchovius, Benedictus Petri,

1 Mda Br. Humbla, Olof Pedersson

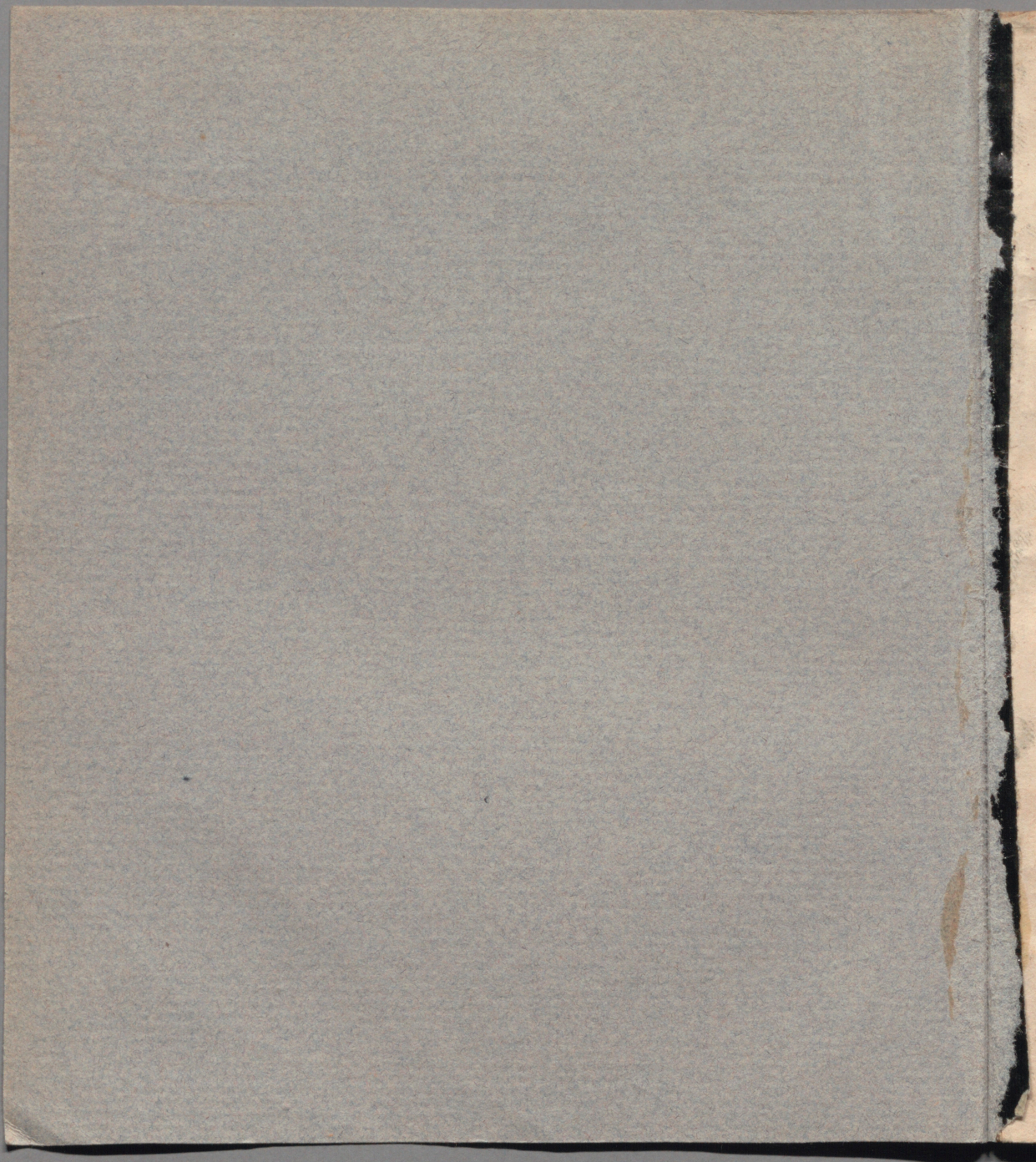

National Library
of Sweden

[HUMBLA] OLOF PEDERSSON

Lv. Saml.
Före 1200
Böcker
Peder
(1811)

70
SPECULUM
POENITENTIAE REGIO-PROPHETICUM.
Thet år :

En Christeligh Lijk-
Predikan / vthaff then Siette Konungh
Daudz Psalm / Ther vthi korteligen lärde och
vnderwißt warder / huruledes en Höghbedröffuat syndigh men-
nistia / sigh til Gudh omwenda och christeligen förhålla skal /
på thet at når hon begynnar kempas medh Döddhen / må
Seghren i Christo behålla och hoos Gudh ewin-
nerligh saligh warda.

Hållen i Stockholms Stadzkyrckia vthöffuer
then försichtighe / Wisse och Wälförståndige Oloff
Pedersons fordom Borghmästares S. Lijk thet 30.
Augusti, Åhr effter Christi
Bördh 1621.

Aff

M. BENEDICTO P. LEUCHOWIO
Pastöre Stockholmenski.

Syr. 5. Cap. 6. 8. 9.

Sördesgh icke at omwenda tigh til Herren / och siwt thet icke istä-
then ene Daghen til then andra / Ty hans wredhe Kommer
hasteligha / och skal hempnas och förderffua tigh.

Tryckt i Stockholm / aff Chr. Neufner.

77

THE
 UNIVERSITY OF
 THE STATE OF
 NEW YORK
 OFFICE OF THE
 COMMISSIONER OF
 EDUCATION
 ALBANY, N. Y.

1880

M. B. ENLICH

1880

71

Then Hedherlige / Gudhfruchtighe och
Dygdertike Matrona / H. Anna Dloffs Dot-
ter / S. Dloff Pedersons fordom Borghemestares i
Stockholm / efterlättna Enckia.

Önskar iagh Gudz thens Aldrahögstes mil-
dertike Nåd och Wälsignelse / igenom
Frelsermannen Jesum Christum / samt
then D. Andes Kraftighe hielp / styrckio
och biståndh.

SEdherlighe / Gudhfruchtighe
och Dygdertike Matrona / Hustru
Anna / besynnerligh godhe Wen och
Gönnerska. När i medh alle rettsin-
nighe Christne / sitelligē estertentia /
Dwad för lägenheet thet sigh haff-
uer medh alle Gudz vthwalde i thenna Werlden-
ne / warden i wisseligen förnimmandes wist och
sant wara thet A. Salomon talar i sin Ord-
språks Book i thet 3. Cap. Hvilken Herren elskar /
Johannis Öppenbarelse Cap. 3. The iagh älskar /
them aghar iagh och nepser. Thet är / Gudh låter sine
Christne vthi Korsens Schola wäl öffnas: Jcke
at han ther medh wil sökia theras wärsta och för-

Prov. 3.

Apoc. 3.

derff / vthan myckit heller theas gagn och besta /
at the således vthi frestelsen och mootgången måge
lâra kânna sine feel och bristter / fly til Gudh om
Syndernas förlåtelse / tagha sigh til vara / at the
icke wetandes och willandes synda / vthan igenom
then D. Andes hielp dagligen förmeras och till
verka vthi Troon / hoppet och Kârleken / etc. Ty
thetta är bedröffuellsens helsofamma werckande /
såsom Paulus lærer til the Romare Cap. 5. med thes
se Ordh: Wij berömmom oss ock i bedröffuelsen / wetan
des at Bedröffuelse gör Tolamodh / och Tolamodh gör för
farenheet / Förfarenheet gör Hopp / Men Hoppet låter
icke komma på fram.

Rom. 5.

Och ändoch at sådant wedersfars alle from
me Christne i gemeen / effter Apostelens Pauli
ordh. 2. Tim. 3. Alle the ther Gudheligen wele leffua i
Christo Jesu / mostelidha förfölielse? Lijfwäl mo
ste serdeles alla ensdriande Encktor / sådant haffna
til at förmodha och förwenta. The warda esom
offrast vthaff the ogudhachtighe i thenna Werl
denne på alla sidhor trängde och förfolgde. Så
som Gudh sielff ther össuer plaghar hoos Esaiam /
Cap. 1. The Ogudhachtighe skaffa the Fadherlösa icke
rett och Enckiones Saak komer intet in för them. Exem
pel här til föresteller oss Christus sielff hoos Lu
cam Euangelisten i thet 18. Capitel / ther han in
dragher en ogudachtigh Domare / som gansta
nödigh och obenâgen war / til at vplagha en fattig
Enckios Saak och hielpa henne til retta. Men så
är them här emoot igen thetta en besynnerlig tröff /

2. Tim. 3.

Esai. 1.

Luc. 18.

at

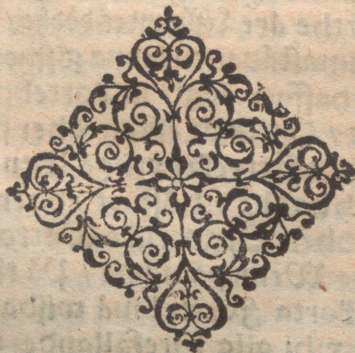
at **HERR** (som är en Gudh öffuer alla Gu-
dhar / och en **ERR** öffuer alla **ERRER** / en stoor
Gudh / mechtig och förfärligen / then ingen Per-
son achtar / och tagher inga mutor) skaffar them fa-
dherlöf som och Enckionn rett / Thet är / han är theas
Domare / Säsom wäl läse i then 5. Boken Mosia Deut. 10.
i thet 10. Cap. och i then 68. A. Dauidz Psalm.
Doos Malachiam Propheten i thet 3. Cap. Malac 3.
Do-
tar Gudh alla Enckione förföllare medh itt hårdt
straff / säjandes: Jagh skal komma til edher / och straf-
fa edher / och skal wara itt snart wiene emoot them som wäld
och orett göra Enckionne och then Fadherlösa. Doch är
här til merckandes / at thenna herlighe Tröst
lender sådana ensörande Enckior til / hwilke Apo-
stelen Paulus medh theas rette färghasåledes
affmålar och bescriffuer 1. Tim. 5. 1. Tim. 5.
Men thet är en
rett Enckia / som ensam är / then sitt hopp setter til Gudh /
och bliffuer altijdh i Bøner och åkallan Nat och Dag.
Men the som ogudhachtige äro och lessua i wel-
lut / them kommer thena Fadherliga omwårdnat
intet widh / ty the äre Lessuandes dödh / säjom Apo-
stelen the sammastådes tillkenna giffuer.

Thetta haffuer iagh så Forteligen igenom
thetta tilfellet / (at iagh effter edher stitige begä-
ran haffuer lätt aff trycket vthgå then ensaldighe
Predican / iagh hadhe vthöffuer edher S. Mans
Liff) welat edher Dygderlike Matrona och syn-
nerlighe godhe Wenn påminna / På thet i således
vthaff thetta korta foretal må wjdare vpweckt
warda / til at vihi alla förefallande wederwers

digheet / fly til Gud; Deligha och saliggörande
Ordh / ther vthinnan Gudh then Allmechtigste
mongestådes låter förnimma / sigh willa vara al-
le Gudhfruchtighes och fromme Enckiors Hoff-
uud och förswar och trogne Advocat. Och för-
modar iagh wisseligen / såsom och ther om sitell-
gen bedher i welen thenna ensaldige Liffpredikan
wenlighen vptagha och til thet bästa hålla. Dug-
swalelsens Gudh / aff hwilken all beständigh tröst
och hughswalelse kommer / ware edher och alle
Gudhfruchtighe Enckiors mechtighe Skytz Ver-
re och trogne förswar. Datum Stockholm then
18. Junij, Anno Christi 1622.

E. G. B. A.

BENEDICTVS P. LEV.
chowius. P. S.

PRÆ.

PRÆAMBULUM
AD PRECATIONEM.

Destellige och vthwalde i HERRanom
Jesu Christo / Gudh then aldradhögsta i Him-
melen / haffuer oss vppå thenna stund / vthi
stor myctinheet här församlat / i thet / at han
för noghra Daghar sedhan / vthaff sin Guddomlighe för-
syn och nådighe wilia / haffuer igenom then timmelighe Dö-
dhen kallat en förnåmligh Lem vthi thenne Loffligha Gudz
Församling / ifrå oss / til sigh vthi then ewigwarande
frögden och glädien / nemligha / then Hedherlighe och För-
sichtighe Dloff Pederson / fordom Borgemästare och För-
man i thena Konungzlighe Stadhen Stockholm: Ther öf-
uer icke allenast hans ålskelighe käre effterlätna Enckla /
Slächt och Förwanter / vthan jämwäl och monge andre
hans godhe Wenner nu försä och bedröffuade äro / Deh så-
ledes haffue bewijst honom then yttersta tiensten / wij nogon
tjdh i thenna Werldenna honom göra kunne / i thet wij
haffue wart hans G. Lijf fölghachtigh til thes Sömpne-
Sammar och Hwilorum.

Deh effter thet haffuer wart en Loffligh och Chri-
stelig plågghsedh vthi Christenheten hoos the Dödas begän-
gelse och begraffningar / at man vthaff Gudz saliggdrande
Drdh håller Lijfprediker / Jcke för then Orsaken skul / at
man ther igenom wil komma the framledne dödhä til hielp /

Swafdre
Lijfpre-
dikningar
hållas
vthaffuer
the Döda.

I. vthan för thetas skul / som i sorgen effterleffua. 1. At the /
som igenom then timmelighe Dödh / haffua mist sine go-
dhe Wenner / måghe vthaff Gudz Ord lärde och tröstadhe
warda / at the icke scie sine framledne Wenner såsom Hedh-
ningar som intet hopp haffua. 1. Thess. 4.

II. II. At the ock vthaff Gudz H. Ordh måge vnder-
wiste warda / huruledes the sigh altijdh emoot Dödhens wäl
och Christelighen beredha skola / på thet at när thetas yter-
sta sund nalkas och kommen är / the tā kunne saligen och
Christeligen skilias ifrå thenna Werldenne :

Så haffue wij ock nu / igenom Gudz nådighe til-
hielp / satt oss i sinne noghot framställa vthaff Gudz H. och
Saliggörande Ordh / thet som oss allom til rettelse / vn-
derwifning och förbättring lända kan. Hwarföre låtom
oss allesammans i begynnelsen endrechteligen förbömma in
för thet Gudsdomlige Majestetet / och hierteligen bidia /
at han här til wille nådeligen förlåna oss sin H. Andes vp-
lysning och krafftighe bistånd / Säjandes hwar och en aff
Hierta och Munn i Sonsens Jesu Namn / Fadher wår
som åst i Himblom / etc.

The Ordh / som man på thenna stundh /
Vthaff thetta närwarande sorghelighe
och oförmodelige Fallet / haffuer vti then
D. Trefaldigheetz namn achtat til at
förhandla vthi thenna Folkrike Gudz
Församling / bestriffuer oss Psalmisten
Dauid i sin siette Psalm / och lydhe altså.

En Psalm Dauidz / til at föresjunga
på otta Strenger.

A H HERRRE / straffa migh
icke i tinne wredhe / och neps
migh icke i tinne grimmheet.

HERRRE war migh nådheligh / ty
iagh är swagh: Hela migh HERRRE / ty
min Been äro förstreckt.

Och mijn Siäl är swårligha för-
streckt / ah HERRRE huru länge?

Wendt tigh HERRRE / och ondssett
mina Siäl / hielp migh för tina mild-
heet skul.

Ty i Döddhen tencker man intet
på tigh / hoo wil tacka tigh i Seluete?

Iagh är så trött aff suckande / iagh
gör mina säng flytande i hela Natte-
ne / och wåter mit Låghe medh mina
tårar.

Mitt ansichte är för fallet aff sorggh /

B och

och är gammalt wordet: Ty iagh war-
der trengd på alla sijdhor.

Wijfer ifrå migh alle Ogärnings
Mån: Ty HERren hörer min gråat.

HERren hörer mina Böön/ min
Böön anammar HERren.

Alle mine Fiender komma på
skam/ och förstreckes swårligha: Wen-
de sigh tilbaka / och komme på skam
hasteligha.

Exordium.

Orsaken
hwarföre
thenna
psalm i
thetia os
förmoder
ligha fals
les förkla-
rat war-
der.

DENNA öfuermottom stöne och
herlighe K. Davidz Bönepsalm / Elste-
lighe och rthwalde i H&Kranom J&Su
Christo / haffuer iagh på thenna stundh /
satt migh före vthi HErrans fruchtan för
thenna besynnerligha Orsaken skul / för
eders Kärligheter til at förhandla och förklara / nemliga eff-
ter thenne S. Borghmästare / iblandh andre sine Böner
och Seriffennes TrösteSpråak / som han i sin lon-
glighe siuckdom ideligen brukade / haffuer haffte en synner-
ligh

ligh lust och behagh til thenna vplåsta Psalm / honom stiles-
ligen och dagligen låsit och bidhit. Och vppå thet sidsta / tå
swagheten begynte tagha öffuerhanden medh honom / haff-
uer hans elskelighe kåre Hustru och effterlätne Enckia most
esomofftast förde: Psalm för honom låsa.

Och haffuer han här igenom / vthi sin swagheet för-
nummit en besynnerligh tröst och hugswalelse til sitt bedröff-
uade Samwet / och bekommit en förnämligh Låkedom i
andeligh motto til sin bedröffuade Siäl.

Såsom man thet ock i sanning om *R. Davidz* anda-
rijke Psalmer bekenna moste / at the för theras stoore krafft
och werckande skul / åre vtass möge Gudhfruchtige och boof-
färdighe Meniskior (Såsom *Gregorius Nyssen* ther
om wittnar) håldne vthi stor åhra och priis: Så at the
Gudhfruchtige Christne / haffue them stieligen bruk at icke
allenast I. Vthi theras Christelige Collas och Gestabodh /
til at vppveckia hwar annan ther medh til frögd och glädie i
H. Erranom. II. Vthan ock brukat och låsit them hoos the
siuke och swage / them vthi Ansechtigen / til synnerligh tröst
och wederqueckelse. *III.* Såsom ock / når man haffuer
folgdt the framledne Dödh til theras Hwilo Samrar / åre
the medh stor slijt sungne wordne / til at minska och förreta-
ga the effterleffdes sorg och gråat. Thersöre ock then gamle
Kyrckiones Lärare Ambrosius haffuer hafft them så kåär /
at han medh theras stitighe låsande och betrachtande / haff-
uer Daghen begynt / so som ock honom ther medh endat.

Och effter / som nu förmålt är / then *S. Borghemåsta-*
ren haffuer vppå sin Sottesång hafft en synnerligh lust til
thenna Psalm / år iagh för then skuld ther aff förorsakat
worden / so som ock wenligen anmodat / förde: Psalm vppå

*R. Das
uids Psal-
mers
kräftige
werckade.
In Conc. de
assumpt.
Christi.*

Ambrosius.

Then första
20. Dauidz
Börs
Psalm

thenna sund / öffuer hans S. Lijf / för en Lijfpredican /
thenna Gudz Försambling til at framställa och förklara.

Och är thenne Psalm then första ibland the sijn herlighe
K. Dauidz BotePsalmer / vthi hwilken oss warder förrestelt
itt förnemlighit Exempel til en rett och sanstilligh boot och
bättringh.

Wij wele för then skul oss til Lårdom och Underwijsningh
thenna Psalm medh hwar annan / vthi Gudz Fruchtan /
forteligen öffuerwägha / på thet wij således motte upwäkte
warda / til at thenne och flere sådana herlighe Psalmer /
vthi all wår äliggiande nödh och bedröffuelse siteligen
at bidia / wisseligen förmodandes / at so som Gudh then
aldraghögsta haffuer nådeligen bönhörde thenne wår S.
Brodher / förlossat honom ifrån thenna werldenes sorgh och
wedhermödhho / transfererat och satt hans Siäl i then Him-
melska frögdén och glädien: Altså skal han ock oss wisseligen
bönhöra / när wij honom troligen åkalla / och medh en staz-
digh troo fly til hans grundlösa nådh och barmhertigheet /
för Sontens Jhesu Christi förtienst och förskyllan skul. Wij
wele thenna Psalm fördela i tvenne Hoffuudstycken.

I.

I. Thet första / är en hiertans och innerligh Bödn til
Gudh Almachtigh / vthi hwilken K. Dauid medh hie-
rants suckan och monga heta tårar kenne / bekenne och be-
gråter sina Synder / medh hwilke han haffuer förorsakat
sich öffuer Hoffuudet Gudz wrede och then ewighe fördö-
melsen / och thet hoos innerligen bedher Gudh at han wille
betee honom sin nådhe och barmhertigheet.

II.

II. Vthi thet andra / satar han en wiß förtröstning
til Gudh / at hans hiertans bödn är nådelighen hörd emoot
sine Fienders willia / som säija honom wara aff Gudh öff-

uer giff.

uergiffuin / ther öffuer han sigh sedhan frögdar och glä-
dher.

De Primo Loco.

Srr än wij komme til sielffua Orden/
som höre til thet förre stycket / wele wij korteli-
gen bese sielffua Titelen och öffuerschriften på
themma opläsne Psalm / hwilken altså lijdhur :
En Psalm Dauidz til at före siunga.

Thet Hebraiske Ordet Lamnatseach hwilket offta war-
der brukt i begynnelsen på R. Dauidz Psalmer / och tyda
the lärda at skilneligen / ther om man nu widlöffteligen icke ta-
la wil. Then H. Lutherus / ther han scriffuer och öffuer
thenna Psalm / synes gilla theras mening / som thetta ordet
således ochtolka på thet Latiniska Språket / Ad invita-
torium, thet är / til at vpweckia / biuda och förmana giff-
ua acht uppå thet som talat warder. Och kommer thenna
ochtolkning aldrabäst öffuer ens medh Ordzens egenkap i
sitt eghit Språk / Sedhan och medh sielffue Psalmerne /
som äre Exhortatorij ad opus Domini, thet är / the för-
mana til Herrens werck / som är / til Troon / Bönen / tack-
sägijelse / boot och bättring / Tolamodh vnder Korsset och fre-
stelsen / och flere sådana Theologiske och Christelige Dyg-
der.

Widare står i Titelen : **På otta Strenger.**

Thetta haffuer varit en stett och bedröffueligh Tenor / so-
som D. Selneccerus säger / ia aldeles en twungen och Me-
lakolisk wijsa / at man nu hafuer most spela och siunga på otta

B ij

strenger /

Hic tria no-
tanda I. In-
scriptio sive
Titulus II.
Propositio
III. Propo-
sitionis con-
firmatio,
que quin-
tuplex est.
I. Titulus.

D. Lutheri
mening.

D. Selneccer-
us.

strenger / thet år / på en octav, som Musicanter thet kal-
la. Thetta år Instrumentister myckit besvärligt och för-
träpplighit / ther the icke mäghe griipa vthéssuer en octav.
Lijie strenger hwilke man decachorda fallar / äre myckit
lustigare.

Äff hwil-
kom ehens
na Psalm
retteligen
bidin
warder:
Psal. 51.

II. Pro-
positio.
Eller
Summan
vppå thes
na Psalm.

Giffs så här medh tillkenna / at thenna R. Davidz
Psalm warder i alla Werldennes tijdher spelat och sungin
vthaff the höghbedröffuade / som kenne Syndenes bördha
och tungha / Gudz wredes straff össuer Synden / och haff-
ua för then skul medh Konung David en bedröffuat anda
oef eef bedröffuat och förkrossat Hierta. Ps. 51. Thetta år
så korteligen talat om sielfsua titelen.

Och begynnar R. David sijn hiertans Bödn medh
thesse Ordh: **Ah D Erre / straffa migh icke i tinne
wredhe / och nåps migh icke i tinne grimmheet.**
Thetta år sielfsue Proposition eller och Summan vppå then-
na Psalm / nemligha / at R. David ödmueligen Bödn-
faller til Gudh then Almmechtigeste och innerligen beder / at
H. G. Mayt. icke wille straffa honom i sine wrede och nåps-
san i sinne grymheet. Thet år / At han icke wille vthgiuta
all sin wredhe och grymheet össuer honom / Hwilket han
medh sine margfallighe Synder och misgerningar wel för-
tient haffuer: Vthan wille see til honom medh sine barm-
hertighees öghon och straffet nådeligen lindra och blidka /
sosome oef vthaff eef Fadherligit Hierta nåpsa honom. Thet
samma gör oef Propheten Jeremias Cap. 10. ther han be-
dher. **Neps migh D Erre doch medh mottelighet /
och icke vthi tinne grimmheet / på thet tu icke skal
plat göra migh til intet.**

Jerem. 10.

Är för then skul R. David förorsakat worden til at

compo-

componera och bidhia thenna Psalmen vthaff then anderlige Kamp / stridh och anfeghtning / medh hwilken han war beswårat i andeligh motto på Sielennes wegna / Och är thenna stridh then aldra försträckeligaste och hefftigaste.

Wiidare kommer K. David och framsteller sem besynnerlighe Orsaker / hwarföre han så hierteligen begårar / at Gudh alsmectigh wille honom nådeligen ansee och straffet lindra.

Then första förfatas i thesse Ord ther han altså bedher:
DERe war migh nådheligh / ty lagh är swagh. Medh thenne Ord förståår han icke allenast Kroppens swagheet / at han igenom sin store sorgh och wedhermødho haffuer förlorat alla sine naturlighe Kræfter och Stærkheet / vthan mycket meer at han ock haffuer bortmist sine Siels Kræfter / thet är / han haffuer en bedröffuat Anda och et förkrossat Hierta / lijdher stoor seel och brist vppå sin Troo / ther han nu förnimmer Gudz wrede och grymheet emoot sine bedreffne Synder. Thersföre styr han til H Erren Gudh allena / effter ingen annan föruthan honom / kan bota thenna giffuigha och farlighe sjukdom som han nu drages medh / och farer för thenstul fort i sin bödn och såggher altså: **De**la mig **DE**rre / ty mijn been are förstreckte. Sosome theras Been / som lenge haffua hollit widh sängen offta åre så swage wordne / at the icke kunne båra Kroppen: Awen altså / wil K. David säija / fårsträckes och wanmectas mijne Been vthi thenna mijn hiertans ångest och stoorra bedröffuelle / at theras Kræfter och stærkheter dagligen meer och meer förswinne och förmyndas. Och kunne fërthen stul icke göra siffkal och båra Kroppen / ty all Mårghen är fërtorkadh i them.

III. Propos-
tionis con-
firmatio
cap. quintu-
plex.

1.
Animi do-
lor & cor-
poris infir-
mitas.

Prov. 15.

Prov. 17.

Es. 38.

11. Doloris
magnitudo
& tentati-
onis diutur-
nitatis.

Psal. 18.

Pf. 116.

David
warder
plågat aff
twegegge-
handas fre-
stelse.

I.

II.

Thetta år nu thet som K. Salomon säger i sin Ord-
språk Cap. 15. När **Diertat** bekijnbrat år / så
faller ock modhet. Item i samma Book Cap. 17. ståår:
Ett bedröffuat sinne vchtorckar benen. Thetta för-
nam och K. Hiftia vthi sin Kræckheet / ty hoos **Esaiam** Cap.
38. Klaggar han altså: **Derren sönderbrödt migh**
all mijn Been/ so som ett **Leyon.** Thersfore säger man
ock rettelligen: *Affectiones animi in corpus redundat.*
Thet år / när Siälen år bedröffuat / så forlorer Kroppen
alla sine naturlighe Kraffter.

Then andra Orsaken til K. Davidz innerlighe bödn
år förfatadt i thesse Ordh: **Och min Siäl år swårliga**
försträckt/ Ah Derre huru länge?

Propheten wil altså säya: Thet år aldeles vthe medh
migh / ty iagh år stadd i högsta nödh och listå som i förtwijs-
lan / Jagh år aldeles trösilöds och vthan hielp / Jagh lig-
ger vnder Gudz wredhe / Synden / Dödhén / Helwetet /
Jagh draghes medh ett bedröffuat och försträckt Samwet /
Jagh plåghas i en hefftiagh Skåårseld.

I sanningh / thetta år en hefftiagh andeligh pijnå och
plåghå / hwilken the allenast förnimma / som kenna Gudz
wredha emoot Synden / och kallas **Helwetes Brandh**
i then 18. Psalm. Item **Helwetes ångest** / i then 116.
Psalmen.

Haffuer altså Propheten David warit plåghat vthaff
twegegghanda frestelser. Then I. år en **Inwertes frestel-**
se / ther Dieffuulen plåghadhe honom vthi inwertes motto /
medh förtwijslan och ett ondt Samwet / listå som Gudh
wore nu hans högghsta Fiende och hadhe aldeles förskutit ho-
nom ifrå sitt Ansichte. Then II. År en **Vchwertes**

Fre.

78
frestelse / at the Gudhachtighe / salste Lärare och Tyranner försölia honom på thet högghsta och bespottan. Säger för then skul medh soor ängzlan: Ah H Erre / huru länge wiltu låta migh så frestas och wara i så soor farlighheet och anfechtning? När skal doch en ende bliffua vppå alt thetta onda? Så seer man här thet wara sanferdigt / som R. Salomon säger i Ordspråket Cap. 13. **Thet Dopp som försördrises / gör ängslo i Diertat.**

Prov. 13

Och är thenna Anfechtning then Pålan om hwilken Apostelen Paulus talar i sin andra Epistel til the Corinthher i thet 12. Cap. och kommer ofta en Mennistia ther til / at hon medh then fromme Job förbannar sin födelses stundh.

2. Cor. 12.

III. Then tridie Orsaken til hans begåran innehålle thesse Ordh: **Wendt tigh H Erre och vndsått mina Siäl / hielp migh för tina mildheet skul.**

III.
*Singularis
Dei miseris
cordia &
benignitas.*

Här är til achtandes / at thetta Ordsættet til at tala / wendt tigh H Erre / är mycket brukelighit vthi Propheeternes Scriffter / och synnerligen vthi R. David; Psalmer / och är så mycket sagt: See H Erre mildeligen til the bedröffuadhe / tröst och Hughswala theras Hierta medh titt saliggörande Ordh och then H. Anda / låt see tina nådh och barmhertigheet / i thet tu straffet antingen lindrar / eller of förlossar Mennistian aldeles ther ifrå. Swert om igen / såges Gudh bortwenda Ansichtet / när han warder förförnat och straffar Mennistian för hennes Synder skul. Ther om R. David talar i then 30. Psalmen: **H Erre / så tu bortoolde titt Ansichte / försträcktes iagh.**

IV. Följer nu fjerde Orsaken: **Ey i Döoherom tencker man intet på tigh / hoo wil tacka tigh i Heluete?** Thet är så mycket sagt: Tu Alhwoldighe ewighe

IV.
*Nominis
Digni cele
britas.*

G

Gudh

E. 38.

Gudh haffuer för then skul Menniskan skapat och återlöst / at hon skal lära kenna / prissa och ähra tigh / thet före hielp migh / at iagh må tilbörliken prissa och ähra tiff H. namn. Ty the som förtappade warda och dragha til Heluetet / bewissa tigh icke thenna tiensten. Thet samma säggher ock Propheten Esaias i thet 38. Cap. Ty Heluetet loffuar tigh intet / så prissar tigh icke heller Döden / och the som vthi Gropen fara / wenta intet effter tina sanning.

Medh thesse Ordh lærer nu K. Dauid förstå / huru ledes the äre til modhe / som känne i sitt Hierta Gudz siränge wredhe / för Synden skul / och kempas medh then swära Frestelsen / som är / at the fruchta sigh wara bortkastadhe ifrå hans Guddomlige Ansichte. Om thenna stridhen talar then dråpelighe och Höghbegäffuade Herren D. Luther märkeligen altså : Hic amor cum odio , spes cum desperatione , misericordia cum ira , laus cum blasphemia , Perseuerantia cum fuga ; breuiter , Cœlum cum inferno durissimè , acerrimè , exquisitissimè pugnat , incredibili cruciatu animæ. Thet är : Här stridhe och hårdeligen slåß tilsamman : Kärleek och Fiendskap / Hopp och förtwislan / Barmhertigheet och wredha / Berömmelse och försmädelse / Beständigheet och Flycht / vthi en summa sagt / Himmelen och Heluetet slåß tilhopa / medh Siälens största sorgh och pijn. Ther Gudh nu icke medh sin guddomlighe macht / stodhe then fattigha Menniskan by worde hon i sanning platt förderffuat.

V. Hostium
multitudo
& tribula-
tionum a.
tracitas.

Then yttersta Orsaken är thenna : Iagh är så trött aff suckande & c. Mitt Ansichte är förfallit aff sorgh / & c.

Här

Hår vpråkhar Propheten tree wisse Teckn och Kennemer-
cken til sin stoore Hiertans sorgh och bedröffuelse.

I. Thet första tecknet: Jagh är så trött aff suc-
kande: Alle mina Krafter så wål Siälennes som Krop-
sens / åre vthaff idfelighit suckande aldeles förtårde / Jagh
suckar migh når til dödz. Altså suckar ock Propheten Jere-
mias gansta herteligen Cap. 45. Wee migh / huru
hassuer **DECKEN** foghat migh jämmet til vppå
minn Werck / iagh suckar migh tröttan och finner
ingen roo. Thetta är the Helighas ovthsäijelighe suckan/
hwilken the igenom then H. Andes rörelse medh en innerligh
Böön och åkallan vthgiuta til Gudh then aldråhgsta/
Om hwilken S. Paulus scriffuer til the Romare Cap. 8.
Suckom ock widh oss sielfue effter Barnskapet/
och wentom wår Kropps förlosning.

II. Thet andra tecknet: Jagh gör mina sång fly-
tande heela Nattena. Hår är en sådana Lärars myc-
kenheet (som then Hebraiska Texten lydher) at iagh gör
min Sång stytande lijka som en flödh.

Och åndoch thetta är en hyperbolica Locutio, och
märcker så mycket / Jagh hassuer leghat swettig i mine sång
för sorgh och ångest skul: Så wil han lijkwål hår medh låta
förstå / hwadh som hörer til en sanstyllig omwendelse / N. at
man aff Hiertat ångrar och begråter sine bedreffne Synder.
Således begreet then fattigha Synderstan Maria Mag-
dalena sina synder / at hon wåtte Christi fötter medh sine
tårar och torckadhe them medh sitt Hoffuudhår Luc. 7.
Sammaledes ock Petrus / når han hadhe förnek at sin Frel-
serman Christum / greet han bitterligha. Luc. 22. På samma
sett greet och Propheten Jeremias vthöffuer sins Folcks

I.

*Afiduus ge-
mitus.*

Jer. 45.

Rom. 8.

II.

*Vehemens
ploratus.*

Luc. 7.

Luc. 22.

Jer 9.

jämmer och nödh Jer. Cap. 9. Ah thet iagh Watn
nogh hadhe i mitt Doffuadh/och minn ögh on wo-
re en Tårefella/at iagh natt och dagh begråta mot-
te the slagne i mitt Folck.

III.

*Faciei color
immutatus.*

Thet tridie: Mitt Ansichte är förfallit aff
sorgh. &c. Thet Ordet som ståår i thet Originaliste
Språket mercker så mycket / at hela hans Ansichte är för-
tårdh lika som aff mott och maal.

Pf. 31.

Ty sorghen förtårer Hiertat / och wanstapar Men-
nistiås Ansichte och hyn lyka som thet wore dödt och förtårdt
aff maal. Och synnerlighen hender thetta vthi then sorgh
och bedröffuelse / som kommer aff Syndenes och Gudz wre-
dhes Kennedom. Om thenna sorghen talar ock R. David
på andre Rum. Psal. 31. säger han: **Mitt Ansichte är**
förfallit för sorgh skul / ther til minn Siäl och minn
Bunk. Ty mitt Lessuande är förtårdh wordet aff
bedröffuelse / och minn åbr aff suckande. Wiijnkræfte
är igenom mina Missgerning förfallen / och minn
Been äre försmechtadt. Jte i then 39. Psalm. När tu
tachtar för Syndens skul / så warder hans sågning
förtårdh / so som aff maal. Thersföre sågher här Pro-
pheten / at hans Ansichte är gammalt och i stoor hastigheet
skrijnklott wordet.

Psal. 39.

DOCTRINÆ

LOCUS UNICUS.

Här kunne man nu monge herlighe och merckelige Lär-
domar vthaff thet första Stycket vthdragha och
Gudz Forsamlingh föreställa: Men för thenna när-

warande

80
warande tydzens Legenheet skal wil man allenast en Lårdom
besee och öffuerwåga / doch korteligen / Duruledes en sat-
tigh syndigh Wrennistia / sigb til W Erren Gudh
omwenda och Christeligen förhålla skal / på thet
når hennes Dödsstund nalkas / hon så må all An-
fechtning i Christo öffuerwinna och igenom en
stadigh troo på honom ewinnerligha behållen och
saligh bliffua.

Ihetta theste bättre til at efterkomma / moste Wrennis-
stian först see på Gudh / Och sedhan på sigb sielff. På
Gudh skal hon således see / at hon besinnar och i hoghkom-
mer honom wara en heligh och rettferdigh H Erre / hwilken
itt ogudhachtigt wåsende icke behagar. Sosome R. David
betyghar i sin fempte Psalm: Tu äst icke then Gudh /
hwilken itt ogudhachtigt wåsende behagar /
then thet ondh är han bliffuer icke för tigh. The
stoorordighe bestå icke för tijn öghon / alla ogär-
ningzmån hatar tu. Item i then 44. Psalm. säger han:
Han hatar ogudhachtigt wåsende. Zach. 8. Ingen
tänckie noghot ondt i sitt Dierta emoot sin Nasta /
och älsker icke falska eedher / ty alt sådant hatar
iagh / sågher W Erren. Medh sådana Witnessbörder /
som betygha om Gudh Heligheet och rettferdigheet / öffuer-
skeddher then H. Scriff.

Til thet andra skal hon ock see uppå sigb sielff. 1. At hon
är aff Naturen Wredennes Barn / Eph. 2. Och
moste qwidja och klagga medh R. David vthaff then 51.
Psalm och säija: Sy iagh är aff syndligh sådh född /
Och min Modher haffuer migb i Synden afflat.
Här warder ingen vndantaghen vthan Christus allena.

Wrennis-
stian skal
see

i. på
Gudh.

Psal. 5.

Psal. 44.
Zach. 8.

II.
På sigb
sielff.
Eph. 2.
Psal. 51.

Rom. 8.

Job. 14.

II.

Pal. 19.

Rom. 7.
Psal. 14.

Syndes
nes werce
kan.

Deut. 27.
Gal. 3.

Gudz
wredes
Exempel
emoot
Synden.
Gen. 7.
Gen. 19.

Rom. 8. säger Paulus: Såsom igenom ena Wenus
tio / år Synden kommen i Werlden / och för Syn-
denes skuld Döden / och är så Döden kommen
öffuer alla Wensistor effter the alla syndat heffua.

The samma betyghar och then Gudhfruchtighe Job. C. 14
ther han säger: Doo wil finna en renan / när then
ther ingen reen är? II. Och effter Wensistian vthaff

thetta Helwetis ettret / som är Synden / Gudh bättre / bät-
dhe til Krop och Siel jämmerligen förgiffat är / och haffuer
sigh ganska diupt vthi henne inrotat och insatt / Så kan hon
icke här i Werlden leffua medh mindre hon offta felar och
förseer sigh emoot Gudh then aldråhögsta / och hans guddom-
lige bodh och befallningh i otaligh motto öffuerträdher.

Ther vthöffuer R. David klaghar i sin 39. Psalm: Doo
kan märckla huru offta han brister förlåt migh mi-
na hämligha brister. Och Apostelen Paulus the samma
bekenner i gemeen vthaff then 14. Psalmen: Then är icke
til som rettferdigh är / icke een / alle haffua the aff-
wiscit / alle samman äre the onyttighe wordne / in-
gon är som gott gör icke til een.

Här aff följer nu / effter Gudz rettferdighhe Doom /
thet som scriffuit ståår Deut. 27. och Gal. 3. Förbannat
war ihwar och en / som icke håller alt thet i Laghen
scriffuit ståår. In effter Gudh är heligh och rettferdigh /
kan han Synden ingalunda lijda / vthan henne hårdeligen
straffar här timmeligen och sedhan ther ewinnerligen. Altså
för Syndenne skuld / förgiorde han then förra werlden i ge-
nom Watuflodhen Gen. 7. Item Sodoma och Gomor-
ra medh Eld och Swoffuel vthaff Himmelen Gen. 19.
Sammakedes och Jerusalems Stadh och thet Judesta

landet.

Landet. Item Pharaonem / Saulum / Judam och Bel-
 tazarum &c. Om hwilke och flere sadana ogudhachtige och
 förhårdadhe Mennistior R. David talar Psal. 11. **Dan**
skal låta regna öfuer the Ogudhachtige Liuggan-
de / Eld och Swaffuel / och skal giffua then Dwa-
der til Edna.

psal. 11.

Effter thet haffuer sikh salunda medh off syndige
 Mennistior / huru skulle wij tå sadana Gudz wredes straff
 för Syndenne skul warijka / och hwadh stole wij tå tagha
 off före? Skole wij medh the Papister frambåra wåra go-
 dha Gerninghar / på them förtrösta och sökia wår ewigha
 rettferdighet hoos Gudh vthi Lagsens fulbordan? Inga-
 lunda. In the åro ofullkomlighe. Esa. 64. **Wij åre alle**
sammans såsom the orene. Och moste för then skul alle
 säija och bekenna: **Når wij haffue giordt alt thet som**
off budhit år / Så åre wij doch onyttighe Tjänare /
wij haffuom giordt thet wij wore plichtighe at
göra. Ytterligare säija medh Daniele Cap. 9. **Tu**
D E R A R E åst rettferdigh / men wij moste stå
 ma off.

Zuru skal
man Gudz
wredes
straff ons
wiska.

Esa. 64.

Luc 17.
Dan 9.

Ar för then skuld höghnödigt at wij här låra vthaff
 R. David then retta Konsten / som wij bruk a stole vthi all
 nödh och anfechtning / och synneligen når wij liggia på wår
 Soffesångh och moste igenom then lekamlighe Dödhens sti-
 lias ifrå thenna Werlden / på thet at Synden off ey ska-
 dha må / vthan bekomma wåra Synders förlåtelse och en
 wiß försäkring vppå thet ewigha Liiffuet och Saligheten.
 Här til hörer nu thesse effterföljande stycker.

Then ret-
ta Kons-
sten / at
wards
Syndens
ne qwitt.

1. At wij oppenbarligen bekenne in för G R D h och
 Orozens Tjänare / off medh wåra Synder haffua förtiånt /

1. Peccato-
rum vera
confessio.

Dödhens /

Prov. 38.

1. Joh. 1.

Chrysoſto.
mus.

Exempel.

2. Sam.
24.

1. Par. 22.
Pfal. 32.

Nehem 9.
Luc. 15.
Luc. 18.

Döden / Helwetet och then ewigha fördomellen. Sy så sä-
gher then wiſſe Salomon i Ordſpråket Cap. 38. **Then ſina**
Wiſzgerning nekar / honom warder icke wäl gån-
gandes / Men then henne bekänner och öſſuergiff-
uer / han ſkal få Barmhertigheet. Item Johannes
i ſin förre i thet förſta Cap. **Om wiſz bekenne våra ſyn-**
der / ſå är Gudh trofaſt och rett wiſſe / at han förlå-
ter off våra Synder / och renar off aff alla orett-
ferdigheet. Här medh ſtämmer then gamla Kyrekion-
nes Lärare Chryſoſtomus öſſuer ens ſäijandes: **Nihil**
sic placatum facit Deum, ſicut confeſſio. **Jugen-**
ting kan ſå bliöka. D Erren Gudh / ſåſom en friſ-
willig bekennelse. Alſå bekende K. David ſin öſſuertrå-
delse i then andra Samuelis Boock i thet 24. Cap. då han
hadhe räcnat Folcket och 70000. dödde off Peſtilentia.
När han ſågh Engelen ſom ſlogh Folcket / ſadhe han til
H Erren: **Sy iagh haſſuer ſyndat / iagh haſſuer**
giordt thenna Wiſzgerningen. Thet ſamma gör han ock
1. Par. 22. Och i then 32. Pſalm ſäger han alſå: **Ther-**
före bekänner iagh mina ſyndh / och förſtyler intet
mina Wiſzgerning: Jagh ſadhe / iagh wi bekenna
för D Erranom min öſſuertrådelse / då förletz tu
migh minne Syndz Wiſzgerningh. Beſee och lås
hans Boockpſalmer / ſå warder tu förnimmandes / at han
haſſuer icke ſtäm til at yppenbara för Gudh ſina öſſuertrå-
delse. Thet ſamma gjorde och Iſraels Folck vthi thet Ba-
biloniſke Fångellet / ſoſom man ther om kan läſa hoos Ne-
hem Cap. 9. Item Konung Manasses i ſin Bön. **Then**
förloradhe Sonen Luc. 15. Publicanen Luc. 18. och menga
andra.

82

II. At wij medh Propheten David / tyckia vthaff
Hiertat gansta illa vara / at wij medh våra stora Synder
haffue så höghelighen fördrönat Gudh then almmechtiga-
ste / och them hierteligen begråta. En R. David suckar här
swärlighen vthöffuer sin misgerning / Gråter ock så bitterlig-
gen at hans Ansichte förfalnar och warder gammalt. Hvil-
ket han ock gör Psal. 38. ther han säger : **T**het är intet
helbrögda på min **K**ropp för titt hoot skul. Och in-
gen fridh är i minom **B**enom / för mina **S**ynder
skul. Thetta til at göra förmanar ock Propheten Esaias
gansta stitelligen i sitt 38. Cap. Item Joel i sitt andra Cap.
Risffuer idor **D**ierta / och icke idhor **K**lådher / och
wender idher til **D**Erran idhar **G**udh.

III. At man medh R. David innerligen och troligen
bedher Gudh / at han förläter oss våra Synder och icke
straffar oss i sinne wredhe och neper oss i sinne grimheet /
rehan straffet nådeligen lindrar / och rijsar oss medh itt mi-
skunsamt och faderlighit Hierta. Item at man bedher ock
ödmjukeligen H. G. M. At han wille nådeligen ansee
wår stora swagheet / At wår Siäl är swärligha försträckt.
Han wille doch tänckia på sin nådhe och Barmhertigheet /
at man och i Dödden intet täncker på honom / Och at wij
äre trötte vthaff förjande och suckande.

IV. Thenna innerligha Bön til Gudh om Syn-
dernes förl telse / skal man icke göra medh förtroiflan som
Cain gjorde / ther han sadhe : Mine Synder äre större än
the nogon tiidh förl itas kunne. Item Saul / Judas och fle-
re s. dana. Sammaledes förtuiffade och Franciscus Spi-
ra tå han ömkeligen i sitt ytersta ropadhe och sadhe : At han
trodde thet wål / at alla Wennistior som troo på Christum /

D

skulle

II. Pecca-
torum seria
contritio.

Psal. 38.

Esai. 38.
Joel. 2.

III.

Ardens pro
remissione
peccatorum
precatio.

1.

2.

3.

4.

5.

IV.

Fiducialis
ad Deum
properatio.

Franciscus
Spirita.

Latomus.

*Menniska
an skal icke
vnder
Korset.*

Jacob. 1.

Mich. 7.

Matth. 7.

Esa. 38.

skulle aff nådhe bekomma theras Synders förlåtelse / Men
 at hans Synder skulle honom förlätne warda / thet kunne
 han aldrigh troo. Thesitkest förtuifladhe ock Latomus vthi
 sitt ytersta ther han vräladhe so som en Dicks och medh stoor
 försträckelse vpgaff sin Anda. Således stole wij icke misströ-
 sta på Gud; Nådhe och Barmhertigheet / vthan mycket hel-
 ler säya medh R. David : **Dielp migh D Erre för tin**
nildheet / sul. Wij stole ock icke heller förtröttas och vpg-
 giffuas vnder Korset / ther Gudh noghot fördröijer medh
 hielpen / vthan bidia honom om itt gott Tolamodh. So som
 Apostelen Jacob förmanar Cap. 1. **Läter Tolamodhet**
haffua itt fulbordat werck / på thet i stolen wars
fulkomne och hele och intet feel haffua. Thetta
 gjorde Propheten Micheas Cap. 7. Ther han säger altså :
Jagh wil bära D Errans wreda / Ty iagh haffuer
syndat emoot honom. När wij nu således vthi Troon
 och Tolamodet sampt medh en ny Hörsamheet och lydno /
 hwilken är Tronnes frucht framhårda in til endan / och eff-
 ter Christi trogne förmaning Matth. 7. **liteligen bidie /**
sökie och klappe / Så stole wij så / sinna och oss skal vplåtit
warda. Och kunne så medh itt gladt och frimodigt Hierta
 säija medh Propheten Esaia vthaff thet 38. Cap. **Sij / om**
tröst war inigh stoor ångslan / Men tu låst tigh
wärda om mina Siäl gansta hierteligha / at hon ic-
ke förderffuas skulle Ty tu kastade alla mina
Synder basck om tigh. När om warde
 wij nu hörandes vthi thet an-
 dra stycket.

De Secundo Loco.

När låter Propheten förnimma then
 tröst och glädie som han ther aff bekommit
 hassuer / at han är Böönhördh worden / och
 säger för then skul ales: **Wijken ifrå migh**
alle Ogerningemån &c. Sedhan som Propheten Da-
 uid hassuer bekende / begrötit / och klaghat sina Synder / och
 lyka so som lagt them vthi **HERRans** sköte: Kommer han nu
 vthi thet andra stycket / och satar tröst och modh igen / ikläder
 sigh i en ny Menniskia / och högheligen berömer Gudz stoo-
 re Barmhertigheet / At hans Böödn är hördh och är frällsat
 ifrå Heluetes ängest / han hassuer nu bekommit itt rolighit
 samwet och itt gladt Hierta / han är nu igen lessuande wor-
 den och hassuer bekommit en synnerligh tröst och hughswa-
 lelse emoot all Ansechtningh bådhe inwertes och vthwertes.

The Ogärningzmån / hwilke Propheten här tiltalar
 och biudher at wijka ifrå sigh / affmålar och bescriffuer wår
HERR Christus sielff hoos **Matth** i thet siwende / ther som
 thenne Psalmens Ordh citeradhe warda: På then **Da-**
ghen warder monghe sätsandes til migh: **WERR** /
WEXX / hassue wij icke Propheterat vthi titt
Nampn / och vthi titt **Nampn** vthdriffuit Diefflar /
 och i titt **Nampn** mångha **Krafftigha** **Gärninghar**
 giordt: **Tå** skaliagh bekenna them: **Jagh** kende
 eder aldriogh / går ifrå migh i **Ogerningemån**.

Äre för then skul sådana Ogerningzmån alle Skrym-
 tare som förtroste sigh vppå sin eghen rettferdigheet och hö-

*Zwitke
 äro the
 Oger-
 ningzmån
 som här
 talas om.*

Luc. 18.

ghe Gåffuor och åre ther öffuer stälte och vplåste / bespotta och förfölje sattighe Booferdighe Syndare / kunne icke kenna sina Synders myckinheet / och Gudz heftighe wrede emoot Synden / och fly ey heller medh en stadigh tro til Gudz Nådhe och Barmhertigheet / och bidie at han wille Syndes straff nådeligen lindra / vthan åre stälte och vplåste so som then höghfärdighe Phariseen war / Luc. 18.

DOCTRINÆ

LOCUS UNICUS.

Sap. 1.

1. Sam. 2.

Job. 5.

När aff see wijs och förntinne / huruledes thet hæffuer sigh medh en Booferdighe Wennistias Omwendelse til Gudh then aldråhögsta / nemligen / at når hon hæffuer bekende sina Synder / them aff Hiertat ångrat och begråtit / innerlighen bidhit om Syndernas förlåtelse / och således försedt sigh alt gott til Gudh för Sönsens och Medlarens förskyllan skul / Så bekommer hon sedhan igenom then H. Andes krasstige werckande / itt frögdefult och lustigt modh emoot alla sine Fiender andeliche och Leskamliche / och håller sigh stadigh och fast widh Gudz nådhes Löfften i hans Guddomliche Ordh henne tillagde. Tröster sigh medh thet som ståår i Wijsketennes Book i thet första Cap. Gudh hæffuer icke lust til the lessuandes förderff. Siunger medh Hanna P. Samuels Modher / vti sin Wijsa 1. Sam. 2. Herren döddhar och giffuer Liff / förer til Beluete och ther vth igen. Säggher medh then Gudsfruchtighe Job vthaff hans 5. Cap. Han sag

gar

gar och läker / han slår och hans Wandh belar.
Påminner sigh ock thet som ståår i Öppenparellens Boof i
thet tridie Cap. **Then iagh elskar / then sghar iagh och**
nåpser. Hijt hörer och Euagrii merkelighe och sköne Ord:
Pharmaca parat antequam vulnus infligat & *φιλαν-
θρωπία* gladium iræ suæ acuit. Thet är:

Apoc. 3.

Euagrius
lib. 4.

Sådan nåd och barmhertigheet Gudh bewijsar /
At Låfedomen är beredd förr än han rissar.
Och medh sin Fadherlighe Godheet försan /
Sitt Bredes Kliff hwesser och skärper han.

Thenna hårligha förtröstning vppå Gud; nådhe och
mildheet / som vpweckes och stadfestes igenom then werdigha
H. Andas vthi the Booferdighe Hiertan / är en öffuermot-
tonherlig tröst och Hugswalelse. Ja then samma år Cly-
peus fidei, **Tronnes Sköld** / Som Apostelen Paulus
gansta märkeligen talar til the Epheser i thet 6. Cap. medh
hwilken wij vthi Frestelsen och Anfechtningen kunne vthse-
kia all hins ondas glöddande skott.

Eph. 6.

Och komma så här igenom alle Gudhfruchtighe och
Booferdighe Menniskors Fiender / vppå största blygd och
skam / hwilke antingen inwertes försträckie theras Sams-
wet / eller ock vthi vthwertes motto them vppå thet högsta
förtryckia och förfölia wela.

Thetta är nu then herligha Segher och Triumph /
hwilken then Konungzligha Propheten David här högheli-
gan beprijsar / och lijka so som triumpherar vthöffuer sina
Dwenner / och hotar them medh itt hastigt förderff och vn-
dergångh.

Om thenna Segher scriffuer S. Påvel medh itt öd.

1. Cor. 15.

miukt och tackfamt. Hierta i sin förre Epistel til the Corinth.
i thet 15. Cap. medh thesse Ordh: **Men Gudhi wari
tack/som oss Seghren giffuit haffuer/vthöffuer Syn-**
den/Dieffuule/Döden och Heluett/genom wår Her-
ra Jesum Christum. Sammaledes och Johannes i sin
1. Epistel i thet 5. Cap. **Och thenna är Seghren/som
öffuerwinner Werldenna/wår Troo**

1. Joh. 5.

Psal. 51.

Psal. 56.
Psal. 34.

Conclusio.

Rom. 8.

Hwarföre/ ehwadh nödh/mootgång och anfechting
oss i thenna Werldenne noghon tijdh wedherfaras kan: Så
hållom oss medh R. Daudid fast och stadigt lijka som til ett
trygd och försökt Ankar / til Gudz thens Aldrahögstas nå-
dhe och Barmhertigheet / wisseligen förmodandes / at han
wår Böön / Gråat och Suckan ingalunda förachtandes
warder. Såsom Propheten Daudid medh uttryckeligha
Ordh thet tillenna giffuer Ps. 51. säijandes: **Itt bedröff-
uat och förkrossat Hierta warder Gudh icke för-
achtandes.** I then 56. Psalm bedher han altså. **Rät-
na mina flycht / fatta mina tårar vthi thn Leghel :**
Dthan twissuel reknar tu them. Item Ps. 34. **Der-**
ran är hardt när then som itt fårbråkat Hierta
haffua/och hielper them/ som itt bedröffuat modh
haffua.

När nu en fattigh Syndare således vthi all nödh och
Anfechting som henne påkomma kan / och besynnerligen
när hennes ytersta sund nalkas / Så Dieffuulen gemenli-
gen plågar anfechta och försträckia henne / för sine begän-
gne Synder skul/sigh vppehåller medh Gudz nådighe Löffte
och tillsäjelse kan hon med itt frimodigt och glatt Hierta sä-
ija medh Apostelen Paulo vthaff thet otttonde Capitel til the
Romare: **Är Gudh för oss hoo kan wara emoot oss/**

Zwiltken

85
Dwilken och icke haffuer skonat sin Son / vthan
giffuit honom vth för oss alla / huru stulle han icke
ock giffus oss all tingh medh honom? Dwilken wil
beklagha them som Gudh haffuer vthkorat? Gudh
är then som rettferdighar. Dwilken är then som
wil fördöma? Christus är then som lidit haffuer
Döden / Ja / han är ock then som vpvveckft är /
then och sitter på Gudz höghra Hand / och manar
gott för oss.

At wij allesammans vthi all mootgång och frestelse /
och synnerligh vthi dödzens stundh / kunne således vthi en stas
dig troo / styrckia och vppehålla oss medh Frelsermansens Jes
su Christi / pijn / dödh / och frögdefulle vppståndelse och se
gherwinningh / vthdöffuer Döden / Helueteet och then ewig
he fördömelken / Ther til förlåne oss then werdighe H. Tre
faldigheet sin nådighe hielp och bistånd / högloffuat och
höghtprijsat nu och i alla ewigheet. Amen / Amen.

VITA ET OBI- TUS DEFUNCTI.

Hwad som nu thenne S. Borghemåsta
res Slecht / Lessuerne / och hädhanfårdh ifrå thenna
jämmerdalen / anlangar : Så är han född til thenna

I.

Werlden

II.

Werlden här i Stockholms Stad / när man skreff thet
år 1572 / vthaff åhrliche och fromme Föråldrar. Hans
S. Fadher war en boofast besittin Borghare och en Råd-
man i thenna Stadhen vthi monga år. Haffuer och strax
lätit offras honom HErranom igenom thet H. Döpellens
Sacramente. Sedhan han til noghva år kommen war /
haffuer hans fåre Föråldrar lätit honom gåå i Schola / thet
til at låra sina Barna Lexas. År så meer och meer vthi Lår-
dom och godha sedher tilworen: Så at han thet effter yng-
domen här i Scholan / för en Hörare / vthi tw år vnder-
wiist och lärdt haffuer.

Ther effter / år han igenom sine fåre Föråldrars bij-
ståndh och stoore omkostnat vthstiekat til fremmande Land /
sina Studier til at yterlighare fulenda och continuera.
Når han nu hemkommen war / år han för sin Lårdom och
stiekeligheet skul / Först vthaff Christeligh och höghloffligh
hoos Gudh i hoghkommelse Konungh Carl / & c. Jäm-
wel ock aff Stadsens Förmån / sampt medh menighe Mans
iaa och samtveckia / antagen och godh för kendh / at bliffua
en Syndicus här i Stadhen / hwilket Embete han vthi
Elloffua år troligen och medh allsomförfsta styt beklådde.
Sedhan år han ock för en Borghemåstare antagen / hwilket
fall han ock i lijka motto medh höghsta styt och troheet / then-
na Stadsens Inbyggjare til bästa / så mycket honom haff-
uer kunnat mögheligit wara / vthi 12. år förestodh. Och år
så 23. år förlupne / som han thenna Stadhen til gaagn och
godhotient haffuer. Han haffuer vthaff Gudh warit be-
giffuat medh högt förståndh och kloofheet / twislighe och hö-
ghe Safer i hastigheet til at vptagha / ransaka / skårstoda
och döma / för hwilken Orsak skul han war icke wål til mi-

standes

standes. In Proverb. 15. Cap. står altså scriffuit: **The** P rov. 15.
anslagh warda til incet / ther icke rådñ är medh /
Men ther monge Rådghiffuare äro / bliffna the be- 21. 3.
ständandes. Hoos Esaiam Cap. 3. Hotar Gudh sigh
wilia straffa sitt Folck för thetas Synder skuld / i thet at
han wil borttaga / **Domare / Aldersmän / Rådñmän /**
wisse Embetzmän / och wältalande Män.

Belangande hans **Echteskaps** si: indh / så haffuer
han åhr 1600. foghat sigh ther vthi medh een åhrlich och
Dygdesam Jungfrw / **Karin Oloff Dolms Dotter**
benemdh / medh hwilken han affladhe fyre Döttrar och en
Son / the ther ock alle medh sin käre Modher äre i **HErra**
nom affsomnadhe. Medh samma sin käre Hustrw läffde
han i sãmia och Kärleek i otta åhr. Effter hennes dödh
war han **Encklingh** i tw åhr. Ther effter haffuer han an-
dra resan / vthi **HErrans Rampn** / åhr 1610. intrådt vthi
Echteskaps Förbundy / medh åhrlich / **Gudhfruchtigh** och
Dygdesamma **Matrona** / **H. Anna Oluffs Dotter** /
then som nu vthi stoor sorggh effterlessuer / och sin **S. Man**
hierteligen begråter / **Gudh** then **Aldrahögghsta** / som är alle
bedröffuadhe **Enckiors Hoffuudh** och försvar / henne nådeli-
gen tröste och hughswale. Medh thenna Hedherlighe **Ma-**
trona haffuer han afflat 2. Söner / hwilke äre ock igenom
then lekamlighe Dödden / til then ewighwarande Frögden
hådhan kallade. Han haffuer och medh sin elskelige käre **Hu-**
strw lessuat tillsåman vthi **Elloffua** åhr / i **Christeligh sãmia**
och enigheet / såsom hon thet sielff säger och bekänner.

Ellest hwadh hans **Christendom** widhkommer / haff-
uer han gärna hört **Gudh** **Heligha Ordh** / ther han haffuer
warit fry för mycken tunga och beswär / som honom dagligen

i hans Empete förreföll / och thet siwckdomen honom thet ifrå
icke förhindradhe. Bruckadhe och gärna HERRANS högh-
werdighe Nattward / Sosomeck war Predicanterna här i
Stadhen benågen / effter thetas egen bekenneelse. I dagligh
omgenge haffuer han varit from och wenligh / doeh thet
hoos hafft sine feel / sosomeck Gudh bättre / wij allesamman /
som aff Adam komne äre / sadant medh oss befinne och thet
bekenna moste.

III.

Til thet yttersta / hwadh hans siwckdom och hädan-
färdh ifrå thenna Werldenne belangar / Så haffuer han en
långh tidh dragis medh en heftig siwckdom / hwilken dagli-
gen dagz tilwerthe och fördradhe sigh. Hwarföre han then 13.
Junij näst förlydin kalladhe migh / owerdigh Gudz Ordz
Lienare / til sigh / at iagh honom i hans stora swagheet /
medh Gudz N. Ordh trösta / sosomeck HERRANS högh-
werdighe Nattward meddela skulle. När han så vthi no-
ghre hederlighe Måns närwarelse / hadhe låtit förnimma
hwadh han sin fåre. Hustru Testamentera wille / och heñe syn-
nerligen thesföre berömde / at hon haffuer i alla motto varit
honom hörigh och lydigh / troligen tient och aff Hiertat
meent: Och eliest sin yttersta mening / för them som tilstådes
wore / hadhe vptäckt och tilkenna giffuit / sadhe han sigh icke
meer wilia medh thenna onda och förargeligha Werlden
haffua til at göra och bestaffa.

Begynte så til at tala medh migh / Och aldrasörst
tacladhe han Gudh Allnrechtigh högheligen och stoorligen
thesföre. I. At han war född til thenna Werldenne vthaff
Christine Förältrar / lård och vptuchtat i then rene Euan-
geliske Läran. II. At hans guddomlighe Majestet hadhe
hela hans lifftidh igenom / nådeligen bewarat honom ifrå

mångh

87

mångh farligheet och Dlycko. III. At Gudh then Aldra-
högsta hadhe mildeligen förlånt honom tijdh och legenheet /
til at betänckia sitt föregångne syndighe Lessuerne / och haff-
uer icke vthi hastigheet honom hadanryckt. Sedhan gior-
de han vppenbarligen sin bekennelse / at han war afflat och
född i Syndh / och alla sina Daghar itt syndligt Lessuerne
fördt hadhe / tyckte thet ock aff Hiertat illa vara / doch ther
hoos stadeliighen trodde / at Gudh för Christi skul warder ho-
nom hans Synder wisseligen förlåtandes. Han laas ock
medh stoor Gudheligheet sine Christelighe Treos Articlar.
Dch således vppå thenne sin Scriftermål och bekennelse /
bekom / thet han tå hierteligen och högdeligen i sin swagheet
åstundadhe / afflösnung ifrå alla sina Synder. Dch til wis-
sare försäkringh på then ewighe Saligheten wardt han ock
deelachtigh vthaff wår Kåre H Erres och Frelsares Ihesu
Christi sanna Lefamen och Blodh. I medler tijdh gaff han
sigh wål til fridz vthi sin stora swagheet / drogh Korset medh
Solamodh och befalte sigh altijdh Gudh i Händer. Then
22. Augusti, nåstefterfoliande / kallade han migh andra
resan igen til at besökia honom medh H Errens Höghwer-
dighe Rattwardh / ther han tå bleff stadigh och fast i sin förre
troo och bekennelse / och sigh yterligare til styrckio och ewigh
Saligheet annamade H Errens Lefamen och Blodh / Dch
ther effter then 24. Augusti. ther han hadhe befalt Gudh
sin anda / skildes vthi stillheet ifrå thenna Werlden när
Klockan war emellan fem och sechs om Morghonen.

Nela hans lifstijdh och ålder haffuer varit 49. åhr / noghot vppå
ther femtyjonde. Gudh then Aldrahögsta förlåne honom och oss al-
lom / effter iherta lifsuet / vppå then ytersta Daagen medh alla Gudh
vthwalde / för Sönsens Ihesu Christi förriest och förskyllan skul /
en frögdesfull vståndelse och en ewigh Saligheet / Amen / Amen.

EPITAPHIUM, Til en wänlich Minnelse skriffuit
aff SIGFRIDO ARONO FORSIO.

OLUF PERSON i thenna Graff
Nu hwitlas / som är fallen aff /
L ång Kranckheet hafwer honom nödt /
Aff mödho är han worden erödt.
A ff Ungdom han the Känster Skön
Lärdt hafwer / sigh til en stor lön /
U thi Stockholm / i Torgie medh /
I Tyssland war han och sä wedh /
S tadera war hans största tjdh /
Ther medh bleff honom Lyckan blidh /
P å Stockholms Rådhs wff bleff han känd /
Och til en Syadicum vthnänd /
E n tjdh lång / fast i Elloff år /
Han dömdo Wäld / Blänat och Säär.
T il en Borgmästar och ther til
Konungen honom sætte gill /
R ätt och Lagh i tolff år för wiff
Han förhde / efter Menffligh briff.
I sju år han en Echa man /
Medh Måka sin tå leffde han /
H an ägde Son och Dotter en /
Men Döden them ale gjorde meen.
U thi Yngår **C A T H R I A** from /
Måst vndergå strar Skepnons Dom.
M en ander Måka dygdesam /
Han **M A N** A sedhan fick i sam.
B edröffuelsen aff förre Säär
Honom förgecks i samma år.
L ätt honom war then tjdhen Fort /
Ther Elffte år eogh honom bort.
A ff Werldsligh Sorg är han nu frif /
Och Himmels glädhe är vthi.
H an wil ey byta Werlden all /
Ther moot medh Gods/heder / höge Fall /
O m ther än wore Keyserdöm /
Ther ahear han ale som en dröm /
L eff **O L V S** fällt i ewigh tjdh /
S E R R E N tigh ware mild och blidh.
M edh tighoff **S E R R E N** låte få
Jte ewige liiff / och saligt må.

